

ari

Pappi Jaakob Oscar-ehdokas

Klaus Härön ohjaama Postia pappi Jaakobil -elokuva on valittu Suomen Oscar-ehdokkaaksi. Elokuvan pääosissa nähdään Kaarina Hazard ja Heikki Nousiainen. Lähes kaikki kuvaukset tehtiin Kokemäellä. Tähän mennessä sen on nähnyt elokuvateattereissa vaajat 80 000 katsojaa.

**Lähes 80 laulajan kisa**

Ensi tammikuussa pidettäviin Lappeenrannan valtakunnallisissa laulukilpailuissa naisilla on vahva edustus. Kaikkiaan 77 ilmoittautuneesta 57 on naisia. Varsinaiseen kilpailuun valikoituu ennakkokilpailun perusteella 30 laulajaa.

Erikoistutkija aikoo kirjoittaa Puuvillatehtaan elämäkerran

Uusi alkku:
Mitä tapahtuu, kun tehtaat lakkaavat olemasta tehtaita?

MARJA YLÖNEN
Pori

Erikoistutkija Anna Sivula kertoo esimerkin kirpputorilta.

– Siellä on myytävänä Rosenlewin munkkipannu. Hinta oli 20 euroa, mutta se on pyyhitty yli ja laitettu 30 euroa.

Ostaja kysyy, mistä hinnannousu johtuu.

– No kun se on siellä museosakin, vastataan.

Tässä Sivulan mielestä havainnollistuu kulttuuriperintöprosessi. Esine, jolla ei ole historiallista merkitystä, muuttuu esineeksi, jolla sellainen on.

– Esimerkitapauksessa muutos jopa tuottaa numeroita viivan alle.

Puuvillan elämäkerta

Esimerkki auttaa ymmärtämään, mitä Sivula seuraavaksi tutkii. Hän tarkastelee Porin Puuvillatehdasta teollisena kulttuuriperintönä sekä sitä prosessia, mikä on muuttanut sen joksikin muuksi kuin se alkujaan oli.

– Tavoitteena on eräänlainen puuvillatehtaan elämäkerta, muutoksia jäljitän arkistoista.

Sivula erittelee myös sitä, mitä Puuvillassa on jäljellä entisestä – onko esimerkiksi paljon seläistä, mikä vaikuttaa nykyisiin tiloissa toimiviin yhteisöihin.

– Kiinnostaa sekin, millä tavalla tiloissa toimiva monipuolinen keskittyminen hyödyntää tätä kulttuuriperintöä ja onko perinnöstä jotakin haittaa.

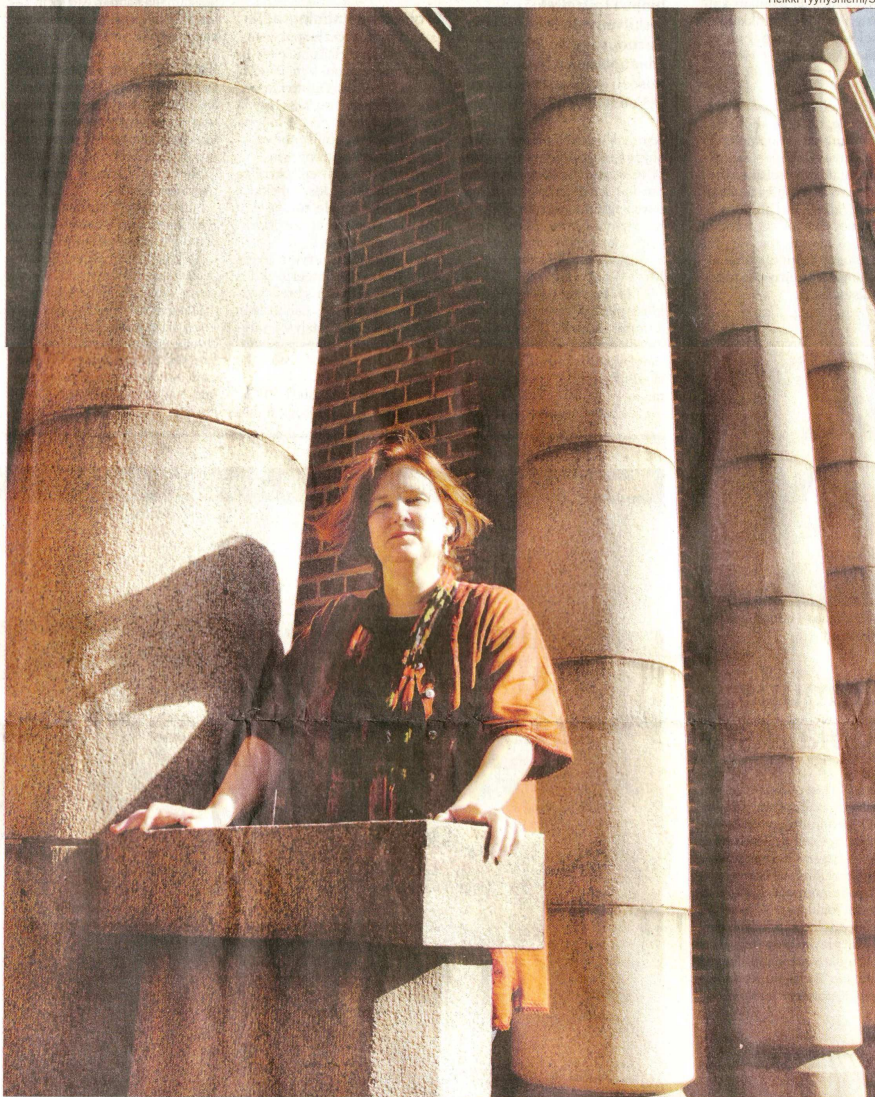
Symbolista merkitystä

Puuvillan tyyppisiä uusiin taroituksiin hyödynnettyjä teollisuusperintökohteita on Euroopassa kehitelty viime vuosisadan loppupuolelta lähtien.

– Olin juuri Portugalissa vieraillevana opettajana, ja siellä yliopisto toimii vanhassa kunninkaanlinnassa.

Tämäkin osoittaa, että yliopistot halutaan sijoittaa paikkoihin, joilla on symbolista merkitystä.

Puuvillan kaltaisia Sivulan intellektuaalisiksi keskittymiksi ja taiteen paikoiksi muuttuneita



Anna Sivula kirjoittaa Puuvillatehtaan tarinan kamsien välillä.

teollisuusympäristöjä on Suomessa useita. Merkittäviä ovat esimerkiksi Turun Köysitehdas, Kaapelitehdas Helsingissä ja Tampereella Finlaysonin alue.

Teollisuuskaupunki-identiteetin muuttuminen jälkiteollisen kaupungin identiteetiksi on hidas prosessi.

– Osa ihmisistä haluaa pitää kiinni vanhasta. Heidän on vaikea tajuta, että tiedon tuottaminen on duunia samalla tavalla kuin muikin tuottaminen.

Kulttuuriperinnön ei Sivulan mielestä tarvitse välttämättä jäädä näkyviin.

– Eihän hautausmaallekaan jätetä luurankoja päällisteltäväksi. On vain tärkeää, että tietoa menneistä ajoista on niiden ulottuvilla, jotka sitä haluavat.

Tällaista tietoa Porin Puuvillasta Sivula aikoo tutkimuskel- laan tuottaa.

– Eihän hautausmaallekaan jätetä luurankoja päällisteltäväksi. On vain tärkeää, että tietoa menneistä ajoista on niiden ulottuvilla, jotka sitä haluavat.

Tällaista tietoa Porin Puuvillasta Sivula aikoo tutkimuskel- laan tuottaa.

Puuvillan nousu ja palo

MARJA YLÖNEN
Pori

Porilaisen tukkukauppiaan Gustaf Efraim Rambergin aatteesta syntyneen Porin Puuvillatehtaan perustamiskirja allekirjoitettiin vuonna 1889. Nimekäs arkkitehti August Krook pyydettiin laatimaan tehtaalte piirustuksia.

Isoonsantaa rakennettiin vuosina 1898–1909 tehtaalle kehräämön, kutomon, voima-ase- ma, kangas- ja lankavarasto sekä värjäämön, valkaisuaiton, viimeistelyosasto ja nukkaamo. Tiloja tehtiin myöhemmin lisää.

Alkuaan työntekijöitä oli noin 200. Enimmillään – 1950-luvulla – Porin Puuvilla työllisti lähes 3000 porilaista. Heistä naisia oli noin 80 prosenttia.

Puuvillan ateljeehen palkattiin mallisuunnittelijoita. Heistä ennen kaikkea Timo ja Pii Sarpanevan kankaat alkoivat 1950–1960-luvulla kiinnittää huomiota ulkomailakin. Puuvillan design tuli kansainvälisesti tunnetuksi, ja Puuvillan vienti kasvoi voimakkaasti.

Aluksi Porin Puuvilla kilpaili Finlaysonin kanssa, mutta tehtaat päätyivät fusioon 1973. Porin Puuvillan itsenäinen asema päättyi. Tehtaan tulevaisuuden sinetöi 1981 syttynyt suurpalo, joka tuhosi Puuvillan kutomon koneineen täydellisesti.

Vakuutusrahat, lähes 100 miljoonaa markkaa, Finlayson sijoitti muualle, eikä kutomoa rakennettu uudelleen. Tähän päättyi yhden Porin suurimman työllistäjän tarina tehdasalueena.

Lähde:SK-arkisto

Fakta

Anna Sivula

Filosofian tohtori, yleisen historian dosentti Turun yliopiston kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen laitoksella Porin yliopistokeskuksessa.

Toiminut laitoksella historian lehtorina vuodesta 2001.

Tutkinut väitöskirjassaan (2006) ranskalaisista historia-teoriaa, tekee Suomen Akatemian rahoittamaa tutkimusta Porin Puuvillatehtaasta yhteistyössä Renor Oyn kanssa.